

Αγγλική καλοκαιρινή ψυχραιμία

Δημοσίευση: 29 Αυγ 2017, 21:53 | Τελευταία ενημέρωση: 29 Αυγ 2017, 21:53

Πλησιάζουμε την επέτειο 20 χρόνων από τον θάνατο της Νταϊάνας στο Παρίσι. Αναρωτιέμαι πόσοι από τους Έλληνες αναγνώστες μου θυμούνται που ήταν όταν ενημερώθηκαν για τα νέα. Εγώ, βεβαίως, βρισκόμουν στην Ελλάδα – στο Μεσαγρό της Αίγινας, για να είμαι ακριβής – όπου έμενα με τον αείμνηστο φίλο μου, τον Τζέραλντ Τόμσον. Την επόμενη μέρα, επέστρεψα στην Αθήνα και θυμάμαι ακόμα την έκπληξή μου: βρήκα τους συμπατριώτες μου να κλαίνε ανοικτά στους δρόμους και στα καφενεία, καθώς διάβαζαν τις αγγλικές εφημερίδες. Καλώς-κακώς η Νταϊάνα, με τη ζωή της και με τον θάνατό της, άλλαξε την αγγλική συμπεριφορά και τις συνήθειές μας. Μας έμαθε να εγκαταλείψουμε κάτι από την περιβόητη ψυχραιμία μας.

Εδώ στο Λονδίνο, το καλοκαίρι οδεύει προς το τέλος του. Σιγά τα λάχανα!

Έστω κι αν είχαμε μόλις τώρα τρεις ημέρες ηλιοφάνειας και ζέστης, ο Αύγουστος ήταν γενικά ψυχρός και βροχερός. (Χρειαζόμαστε την ψυχραιμία μας, ώστε να ανταπεξέλθουμε στον καιρό μας.) Ευτυχώς, είχα περάσει μια βδομάδα τον Ιούλιο στην Ελλάδα και οι αναμνήσεις μου από τότε παραμένουν ζωηρές: αναμνήσεις από ευχάριστα γεύματα με φίλους, σπουδαίες εκθέσεις (οι Γκίκας, Κράξτον και Λη Φέρμορ στο Μουσείο Μπενάκη, ο Αδαμάκος στη Γκαλερί Citronne, η Κάλλας στο Ίδρυμα Β&Μ Θεοχαράκη), «Βάκχες» στην Επίδαυρο, το σκαμpanέβασμα του πλοίου από τον Γαλατά στον Πόρο, εξερεύνηση του ορεινού περάσματος μεταξύ Αττικής και Βοιωτίας, τις άφθονες εκπλήξεις του Αρχαιολογικού Μουσείου Θηβών, τα αναπόφευκτα και απεριγράπτα αρώματα και ήχους του ελληνικού καλοκαιριού. Και κατάφερα να γυρίσω στο Athlisis, το γυμναστήριό μου στο Κολωνάκι, όπου επιβεβαιώθηκε πόσο παχουλός και ράθυμος έγινα μετά την επιστροφή μου στην Αγγλία τον Δεκέμβριο. Το ελληνικό φως είναι αποκαλυπτικό, απαιτεί την ειλικρίνεια...

Όταν το λονδρέζικο καλοκαίρι είναι μουντό, όπως ήταν και το φετινό, πρέπει να στηριζόμαστε στον αξιοθαύμαστα πλούσιο πολιτισμό της πρωτεύουσας. Το θέατρο κυριαρχεί – πέραν από το Γουέστ Έντ, υπάρχουν άφθονες παραστάσεις στα πάρκα και σε άλλους ανοιχτούς χώρους. Τα Proms – οι περίφημες συναυλίες που λαμβάνουν χώρα στο Royal Albert Hall – ηγούνται των γιορτασμών της κλασικής μουσικής στην πόλη. Οποτεδήποτε μπορούμε να βγούμε έξω, το κάνουμε.

Για μένα, το θεατρικό αποκορύφωμα ήταν μια παράσταση του «Βασιλέως Λήρ» στο Σαϊξπηρικό Globe στη νότια όχθη του Τάμεση. Το Globe είναι μοναδικό θέατρο: μια αυθεντική ανοικοδόμηση ενός ελισαβετιανού θεάτρου που βρίσκεται κοντά στους χώρους των αρχικών θεάτρων στο Southwark. Το να βλέπει κανείς σε αυτό το μέρος την παράσταση ενός Σαϊξπηρικού έργου μοιάζει με το να βλέπει την παράσταση του Ευριπίδη ή του Αριστοφάνη στην Επίδαυρο. Αν και οι γαλιρίες του θεάτρου και η σκηνή είναι σκεπασμένες με μια αχυρένια στέγη, ο χώρος για τους θεατές που στέκονται όρθιοι είναι ανοιχτός στα στοιχεία της φύσης. Επειδή οι σκηνοθέτες αποφεύγουν συνήθως τα σύγχρονα συστήματα φωτισμού και ήχου (η φετινή καλλιτεχνική παραγωγή προκάλεσε διένεξη για αυτό το θέμα), οι ηθοποιοί πρέπει να προβάλλουν με φυσικό τρόπο τις φωνές τους στο θέατρο. Η εμπειρία είναι πάντα εκπληκτικά ζεστή: αν η παράσταση είναι βαρετή, μπορείς να κοιτάξεις τους άλλους θεατές! Αυτή τη φορά δεν είχαμε ανάγκη από τέτοια τεχνάσματα: η παραγωγή του Ληρ από τη Nancy Meckler εκμεταλλεύτηκε θαυμάσια την κλασική σαϊξπηρική ανάμιξη κωμωδίας και τρέλας μέσα σε ένα πλαίσιο που οδεύει πάντα προς την τραγωδία. Το τελευταίο επεισόδιο, όπου ο Ληρ κουβαλάει στην σκηνή την νεκρή Κορδήλια, ήταν τρομακτικά συγκινητικό: μια στιγμή που θα θυμάμαι για πάντα.

Στα Proms, είχα την χαρά να παρευρεθώ σε μια από τις συναυλίες που έγιναν προς τιμή της 500ης επετείου της Μεταρρύθμισης. Ο απόλυτος κυρίαρχος της διαμαρτυρούμενης, μεταρρυθμισμένης μουσικής παράδοσης είναι, σίγουρα, ο J.S.Bach και σε αυτή την περίπτωση, ακούσαμε κάποια από την υπέροχη μουσική του για εκκλησιαστικό όργανο, καθώς και κάποια σύγχρονα και βικτωριανά έργα που γράφηκαν προς μίμησή του. Το Royal Albert Hall έχει ένα από τα πιο μεγάλα εκκλησιαστικά όργανα της χώρας. Ίσως να μην είναι εντελώς κατάλληλο για τη μουσική του Μπαχ, αλλά είναι πάντα μεγαλειώδες, επιβλητικό. Είχα καταφέρει να κλείσω μια θέση πάνω και απέναντι από τους δεξιότεχνες μουσικούς. Αυτό μου επέτρεψε όχι μόνο να εκτιμήσω ολόκληρη τη μεγαλειότητα του ήχου του τεράστιου οργάνου (ιδίως στα υπέροχα Πρελούδιο και Φούγκα σε Mi-ύφεση-μείζονα), αλλά και να δω την κίνηση των χεριών του μουσικού καθώς καθρεφτιζόνταν στον καθρέφτη του. Στο τελευταίο λεπτό της Σονάτας Αριθ.3 του Μέντελσον, μπορούσα να δω πεντακάθαρα καθώς ο μουσικός κάθισε ίσια, έβγαλε τα χέρια του από τα κλαβί και έπαιξε το περίφημο και περίπλοκο μέρος για τα ποδόπληκτρα μόνο. Υπέροχα!

Τα πρωινά πλέον είναι κρύα και υγρά, και αρχίζουν να μυρίζουν το αγγλικό φθινόπωρο. Οι καρποί ωριμάζουν στις βατομουριές και οι αγριοπλάτανοι και οι βελανιδιές είναι γεμάτες σπόρους. Για μένα η αλλαγή των εποχών είναι λίγο απειλητική: έχω ένα άλλο κεφάλαιο της διατριβής μου να υποβάλω αρχές Σεπτεμβρίου. Καλύτερα να τη συνεχίσω!

Τζων Κίτμπερ

Λονδίνο, 28 Αυγούστου 2017